

9232 - ئىسلامغا كېرىشنى مەقسەت قىلىدۇ، مەسچىتكە كېرىشنىڭ ئادەبلىرى نېمىلەردىن ئىبارەت؟

سۇئال

مەن مۇسۇلمان بىر ئەرنى ياخشى كۆرىمەن، بىز يېقىندا توي قىلىشنى پىلانلىدۇق، يىگىتنىڭ ئاتا-ئانىسىمۇ بۇنى قوبۇل قىلىدۇ، مەن قىسقا ۋاقىت ئىچىدە شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىپ مۇسۇلمان بولماقچى، تاھارەت ۋە ناماز قاتارلىق ئىبادەتلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتىن باشلايمەن.

مېنىڭ سوئالىم: مەن توغرا يول تۇتىدىغان ئايال بولىشىم ئۈچۈن نېمە ئىشلارنى قىلىشىم كېرەك بولىدۇ؟، مەن ئەگەشمەكچى بولغان ئادەت ۋە ھايات ئۇسلۇبى قايسىلار؟، ئايالنىڭ مەسچىتكە كېرىشىدىكى پىرىنسىپ نېمىلەردىن ئىبارەت؟، قۇرئاننى قانداق ئوقۇيمەن؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلى جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ رەببى بولغان ئاللاھقا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ساھابىلىرىغا ۋە قىيامەتكىچە ئۇلارغا ئەگەشكەن كىشىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى: سىزگە ھەق يولنى يورۇتۇپ بەرگەن، ھەقىقەتنى ياخشى كۆرسەتكەن، ھەق دىن بولغان ئىسلام دىنى بىلەن قانائەت تېپىشىڭىزغا مۇۋەپپەقىيەت قىلغان ئاللاھ تائالاغا ھەمدۇ-سەنا ئېيتىمىز، سىزنىڭ ئىشىڭىزنىڭ توغرا بولۇشى ۋە دۇنيا-ئاخىرەتتە ھەقىقەتكە مۇۋەپپەقىيەت قىلىنىشىڭىز ئۈچۈن ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىشتىن باشقا يول قالماپتۇ. ئى ئەقىللىق قىزىم! بۇ قەدەمنى بېسىشقا ئالدىراڭ، ئاللاھتىن دىنىدا مۇستەھكەم قىلىشنى سوراڭ. بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ رەببى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

ئىككىنچى: سىزنىڭ ئاللاھنىڭ نەزىرىدە قوبۇل قىلىنىدىغان سالىھە ئايال بولىشىڭىز ئۈچۈن سىزگە: ئاللاھ تائالاغا ئىتائەت قىلغاندىن كېيىن ئېرىڭىز سىزنى يامان ئىشقا ياكى گۇناھقا بۇيرىمىغان ھالەتتە ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىشقا تەۋسىيە قىلىمىز، ھەقىقەتەن ئايالنىڭ ئېرىگە ئىتائەت قىلىشى بولسا، ئىسلام چاقىرىق قىلىۋاتقان ئەڭ مۇھىم ئائىلە پىرىنسىپلىرىنىڭ جۈملىسىدندۇر.

مۇئاز ئىبنى جەبەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «بىر ئىنساننى يەنە بىر ئىنسانغا سەجدە قىلىشقا بۇيرىدىغان بولسام ئېدىم، ئەلۋەتتە ئايالدا ئېرىنىڭ ھەققى كۆپ بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنى ئېرىگە سەجدە قىلىشقا بۇيرىغان بولاتتىم، ئايال ئېرىنىڭ ھەققىنى تولۇق ئادا قىلمىغۇچە ئىماننىڭ لەززىتىنى تېتىيالمايدۇ، ئەگەر ئېرى ئايالنى تەلەپ

قىلسا ئايال توقۇمنىڭ ئۈستىگە چاقىرىلىشىمۇ كەلسۇن». ھەيسەمى مۇنداق دەيدۇ: بۇ ھەدىسىنى بەزىلەر تولۇق بايان قىلغان. ئىمام ئەھمەد قىسقىچە بايان قىلغان، ھەدىسىنىڭ راۋىلىرى بۇخارى ۋە مۇسلىمنىڭ راۋىلىرىدۇر. [مەجمەئە زەۋائىد "4-توم 309-بەت].

ئۈچىنچى: ئاندىن سىزنىڭ قىلىدىغان ئىشىڭىز: سىز ئۆزىڭىزنىڭ مۇسۇلمان بولۇشتىن ئىلگىرىكى قىلغان، ئىسلامغا ۋە ئىسلامنىڭ بۇيرىقىغا زىت كېلىدىغان ناچار ئادەتلەر ۋە ئىشلارنى تەرك قىلىڭ.

بۇنىڭ مىساللىرىدىن: ئۆلچەملىك كىيىم كېيىمەستىن سىرتلارغا يېرىم-يالىڭاچ كېيىنىپ چىقىش.

كاپىرلارنىڭ ئەر-ئاياللار بىر-بىرىگە ئارىلىشىپ يۇرىشىدىغان ۋە ئاشنا تۇتىشىدىغان ناچار ئادەتلىرىنى تەرك قىلىڭ.

سىز مۇسۇلمانلارنىڭ ئادەتلىرى ۋە ئايالنىڭ جەمئىيەتتىكى ئورنىنى مۇھاپىزەت قىلىش، بازارلاردا ياكى ئەر-ئاياللار ئارىلىشىپ يۇرىدىغان سورۇنلارغا بېرىپ ئۆزىنى تۆۋەنگە چۈشۈرۈۋالماستىن دېگەندەك دىنىي بۇيرۇقلارغا بويسۇنۇشقا ئادەتلىنىشىڭىز كېرەك، چۈنكى ئايالنىڭ ئۇنداق جايلارغا بېرىشى ئېرنىڭ ئابرويىغا تەسىر يەتكۈزىدۇ.

تۆتىنچى: سىز ئەگىشىشنى لازىم تۇتىدىغان ھايات ئۇسلۇبى بولسا، بۇ سىزنىڭ ئاللاھنىڭ بۇيرىغان بۇيرۇقلىرىنى چىڭ تۇتىشىڭىز، چەكلىگەن چەكلىمىلىرىدىن يىراق بولىشىڭىز، ناماز، روزا قاتارلىق ئىبادەتلەرنى ئۆز ۋاقتىدا ئادا قىلىش، ھەر قانداق ھالەتتە ئاللاھنى ياد قىلىشنى لازىم تۇتىشىڭىزدىن ئىبارەتتۇر. ئۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى، سىزنىڭ قۇرئان تىلاۋەت قىلىشىڭىز، ئىسلام ۋە ئۇنىڭ تەلىماتلىرىنى بىلىشىڭىزگە پايدىسى بولىدىغان كىتاپلارنى كۆپ ئوقۇشىڭىزغا ياردىمى بولىدۇ.

بەشىنچى: ئايالنىڭ مەسچىتكە كېرىشىنىڭ قائىدىلىرى مۇنۇلاردىن ئىبارەت:

1-سىرتلارغا ئەتىر چېچىپ، زىننەتلىنىپ ۋە يېرىم يالىڭاچ كېيىنىپ چىقماستىن كېرەك. بۇ پەقەت مەسچىتكە چىقىشقا خاس ئەمەس، بەلكى ھەرقاچان ئۆيىدىن سىرتقا چىققاندا، ئەتىر ياكى خۇشبۇي نەرسىلەرنى ئىشلىتىپ چىقىش ھارام بولىدۇ، گەرچە ئۆيىدىن چىقىشتىكى مەقسىدى ئاللاھ تائالا ئۈچۈن ناماز ئادا قىلىش بولسۇن ياكى دىنىي ھۆكۈملەرنى ئۆگۈنىش ئۈچۈن ئىلىم سورۇنلىرىغا بارسۇن ئوخشاشلا ھارام بولىدۇ.

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «ئاللاھنىڭ دېدەكلىرىنى ئاللاھنىڭ مەسچىتلىرىدىن توسماڭلار، لېكىن ئۇلار ئەتىر چاچماي ۋە خۇشبۇي نەرسىلەرنى ئىشلەتمەي چىقىشى كېرەك». [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 565-ھەدىس. بۇ ھەدىسنى شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ "ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 529-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن].

2-مۇسۇلمان كىشى ئۆيىدىن چىقىپ، مەسچىتكە يۈزلەنگەندە، مەسچىتكە بېرىشنىڭ دۇئاسىنى ئوقۇش كېرەك. بۇ توغرىدا بايان

قىلىنغان ھەدىستە: ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مۇئەز زىن ئەزان ئوقۇغاندا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام نامازغا كېتىۋېتىپ بۇ دۇئانى ئوقۇدى: "ئى ئاللاھ! مېنىڭ قەلبىمدە نۇر قىلسىلا، تىلىمدا نۇر قىلسىلا، قۇلۇقىمدا نۇر قىلسىلا، كۆزۈمدە نۇر قىلسىلا، كەينىمدىن نۇر قىلسىلا، ئالدىمدىن نۇر قىلسىلا، ئۈستۈمدىن نۇر قىلسىلا، ئاستىمدىن نۇر قىلسىلا، ئى ئاللاھ! ماڭا نۇر ئاتا قىلسىلا". [مۇسلىم رىۋايىتى 673-ھەدىس].

3-مەسچىتكە كىرگەندە ئۆك پۇتى بىلەن كېرىش كېرەك. بۇ توغرىدا بايان قىلىنغان ھەدىستە: ئەبى ھۇمەيد ياكى ئەبى ئۇسەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «سىلەرنىڭ بىرىڭلار مەسچىتكە كىرگەندە: ئى ئاللاھ! ماڭا رەھمەت ئېشىكىلىرىنى ئېچىۋەتسىلە دېسۇن، مەسچىتتىن چىققاندا: ئى ئاللاھ! مەن سىلىدىن سىلىنىڭ پەزىلىتىدىن سورايمەن دېسۇن دېگەن». [مۇسلىم رىۋايىتى 713-ھەدىس].

بەزى رىۋايەتلەردە ھەر ئىككى دۇئانىڭ ئەۋۋىلىدە: «بىسمىللاھ، ئاللاھۇممە سەللى ئەلا مۇھەممەد» دەپ كەلگەن. [ترمىزى رىۋايىتى 314-ھەدىس. ئىبنى ماجە رىۋايىتى 771-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ "ئىبنى ماجەنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 625-ھەدىستە كەلتۈرگەن].

ھەيۋەتە ئىبنى شۇرەيھ مۇنداق دەيدۇ: مەن ئۇقبە ئىبنى مۇسلىم بىلەن ئۇچرىشىپ، ئۇنىڭدىن: مېنىڭ ئاڭلىشىمچە: سەن ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمرۇ ئىبنى ئاستىن: «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسچىتكە كىرگەندە: ھەممىدىن كاتتا، ئېسىل، قەدىمدىن سەلتەنەتلىك بولغان ئاللاھقا سېغىنىپ، رەھمىتىدىن قوغلاندى بولغان شەيتاننىڭ شەرىدىن پاناھلىنىمەن» دېگەن ھەدىسنى ئاڭلاپتىكەنمىدۇ؟ دېسەم، ئۇ كىشى: ھەئە دېدى، ۋە ئۇ كىشى دۇئانى ئوقۇسا، شەيتان: ئۇ ئادەمنىڭ كۈنىنىڭ قالغان قىسمىدا مەندىن ساقلاندى دەيدۇ دېدى. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 466-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ "ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 441-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن].

4-مۇسۇلمان كىشى مەسچىتكە كىرگەندە ئىككى رەكەت مەسچىت ھۆرمىتى نامىزى ئوقۇماي تۇرۇپ ئولتۇرماسلىقى كېرەك. بۇ توغرىدا ئەبۇ قەتادە سۇئەمى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «سىلەرنىڭ بىرىڭلار مەسچىتكە كىرگەندە ئىككى رەكەت ناماز ئوقۇماي تۇرۇپ ئولتۇرمىسۇن». [بۇخارى رىۋايىتى 455-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 714-ھەدىس].

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەھەللىلەرگە مەسچىت بىنا قىلىشقا ۋە مەسچىتلەرنى پاكىزە، خۇشبۇي تۇتۇشقا بۇيرىغان». [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 455-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ "ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 437-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن].

5-قادىر بولغان كىشىلەر مەسچىتنى تازىلاپ خۇشپۇراق قىلىش كېرەك.

ئەبۇ زەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: «ماڭا ئۈممىتىمىڭ بارلىق ئەمەللىرى كۆرسىتىلدى، ئۇ ئەمەللەرنىڭ گۈزەللىرى ۋە ناچارلىرىنى كۆردۈم، ئۇ ئەمەللەرنىڭ ئەڭ گۈزەللىرى يولدىن كىشىلەرگە ئەزىيەت بولىدىغان نەرسىلەرنى يىراق قىلىش، ئەڭ ناچارلىرى مەسچىتكە تۈگۈرۈپ كۆمۈۋەتمەي چىقىپ كېتىش ئېكەن».

[مۇسلىم رىۋايىتى 553-ھەدىس].

6-مەسچىتتە باشقا ناماز ئادا قىلىۋاتقانلارغا تەشۋىش بولىدىغان بولسا، ھەتتا قۇرئان تىلاۋەت قىلغاندىمۇ ئاۋازنى بەك يۇقىرى كۆتۈرمەسلىك كېرەك.

ئەبۇ سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسچىتتە ئىتىكاپ قىلغان ئېدى. بەزىلەرنىڭ يۇقىرى ئاۋازدا قۇرئان تىلاۋىتى قىلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ، پەردىنى ئېچىپ مۇنداق دېدى: «دىققەت قىلىڭلار! سىلەرنىڭ ھەممىڭلار رەببى بىلەن مۇناجات قىلىۋاتىدۇ، بەزىڭلار بەزىڭلارغا ئەزىيەت بەرمەڭلار، بەزىڭلار قۇرئان تىلاۋەت قىلىش ياكى ناماز ئادا قىلىش بىلەن ئاۋازىڭلارنى كۆتۈرمەڭلار». [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 1332-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ، "ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 1183-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈردى].

7-مەسچىتتىن سول پۇتى بىلەن چېقىش ۋە ھەدىستە كەلگەن دۇئانى ئوقۇش:

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە: پەيغەمبەر

ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: «سىلەرنىڭ بىرىڭلار مەسچىتكە كىرگەندە: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇت-سالام يوللاپ مۇنداق دېسۇن: ئى ئاللاھ! ماڭا رەھمەت ئېشىكلىرىنى ئېچىۋەتسىلە، مەسچىتتىن چىقىپ كېتىدىغان ۋاقىتتا يەنە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇت-سالام يوللاپ مۇنداق دېسۇن: ئى ئاللاھ! مېنى رەھمەتلىرىدىن قوغلايدى بولغان شەيتاننىڭ شەرىدىن ساقلىسىلا دېسۇن». [ئىبنى ماجە رىۋايىتى 773-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ، "سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 515-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈردى].

ئالتىنچى: ئەمما قۇرئان تىلاۋىتىگە كەلسەك، قۇرئان كەرىمنى كۆپ ئوقۇش كېرەك، چۈنكى قۇرئان كەرىمدىن ھەر بىر ھەرپ ئوقۇلسا ئۇنىڭغا ئون ياخشىلىق يېزىلىدۇ، قۇرئان كەرىمنى تاھارىتى بولغان ياكى بولمىغان ھەممە كىشى ياد ئوقۇسا بولىدۇ. بۇ توغرىدا بايان قىلىنغان ھەدىستە: «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەرقانداق ھالەتتە ئاللاھ تائالانى زىكر قىلاتتى». [مۇسلىم رىۋايىتى 373-ھەدىس].

قۇرئان تېلاۋىتى قىلىشتىن ئىلگىرى تاھارەت ئېلىپ ئوقۇسا تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ.

مۇھاجىر ئىبنى قۇنپۇز رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا كېلىپ سالام قىلدى، بۇ ۋاقىتتا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كېچىك تەرەت سۇندۇرۇۋاتاتتى، تاھارەت ئېلىپ بولغىچە ئۇ كىشىنىڭ سالىمغا جاۋاب بەرمىدى،

ئاندىن ئۇ كىشىگە ئۈزۈر ئېيتىپ: «مەن تاھارەتسىز ھالەتتە ئاللاھ تائالانى زىكر قىلىشنى ياقىتىۋېتىمەن» دېدى. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 17-ھەدىس. ھەدىسنىڭ لەۋزى ئۇنىڭغا ئائىتتۇر. ئىبنى ماجە رىۋايىتى 350-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ، "سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى" 2472-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈردى].

جۇنۇپ ئادەمنىڭ قۇرئان تىلاۋىتى قىلىشى ھارام بولىدۇ. ھەيىزدارنىڭ مەسىلىسىدە، توغرا قاراشقا كۆرە، ھەيىزدارنىڭ قۇرئان تىلاۋەت قىلىشى دۇرۇس بولىدۇ. 2564 – نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىغا مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان دەلىللەرنىڭ ھەممىسى قۇرئان كەرىمنى تۇتماي يادقا ئوقۇش توغرىسىدا بولۇپ، ئەمما قۇرئان كەرىمنى تۇتۇپ ئوقۇيدىغان ۋاقىتتا تاھارەت بىلەن تۇتۇپ ئوقۇش كېرەك.

بۇ توغرىدا پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «قۇرئان كەرىمنى پەقەت پاك بولغان يەنى تاھارىتى بولغان كىشى تۇتسۇن». ئىمام مالىك "ئەل مۇئەتتا" ناملىق ئەسىرى 419 – نومۇرلۇق ھەدىستە رىۋايەت قىلغان. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ، "ئىرۋائۇل غەلىلە" 122 – نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن.

مۇسۇلمان كىشى قۇرئان كەرىمگە قاراپ ئوقۇماقچى بولۇپ تاھارىتى بولمىسا، قۇرئان كەرىمنى پەلەي ياكى باشقا توساق بولغۇدەك نەرسىلەر بىلەن تۇتۇپ ئوقۇسا بولىدۇ.

يەتتىنچى: ھەر بىر ئايەتنى ئوقۇغاندا خۇشۇ بىلەن تەپەككۇر بىلەن ئوقۇش كېرەك، چۈشىنىلمىگەن مەنالار بولسا سوراش ئارقىلىق قۇرئان كەرىمدىن مۇكەممەل ئىلىمگە ئېرىشەلەيدۇ، ئاندىن كېيىن قۇرئان كەرىمنىڭ ھۆكۈملىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ بىلگەن ئىلمى بويىنچە ئەمەل قىلىش لازىم.

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلىدۇ.